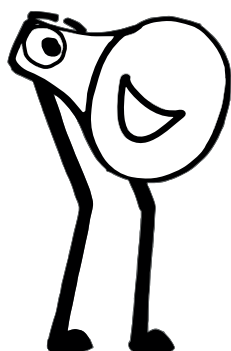

KAMPANIA SPOŁECZNA
DLA EDUKACJI

PROJEKT
**MUZYKA
RÓWNA
MATEMATYCE**

POPOJUTRZE

To jedyny inkubator w Polsce wybrany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej do wspierania Innowacji Społecznych w obszarze „KSZTAŁCENIE”. Projekt w ramach kampanii społecznej Save the Music Fundacji MEAKULTURA został doceniony przez grono ekspertów i otrzymał dofinansowanie na opracowanie modelu innowacji składającego się z narzędzi, które pozwolą w sposób atrakcyjny włączyć zagadnienia muzyczne do nauczania innych przedmiotów w szkołach ponadpodstawowych oraz wyższych klasach szkoły podstawowej (w których na ogół nie ma muzyki w siatce godzin).

FUNDACJA MEAKULTURA

Tworzą ją ludzie z różnych środowisk, których łączy miłość do muzyki i chęć jej promowania na wielorakich płaszczyznach w jak najbardziej oryginalny, ale też profesjonalny sposób. Fundacja to ekspercki think thank, od 2012 roku wspierający polską kulturę i twórców.

SAVE THE MUSIC

To jeden z projektów fundacji. Ta kampania społeczna jest wielowątkowa, ale jej celem jest pokazywanie bezcennej roli i wpływu muzyki na życie człowieka.

EKSPERTKA

Prof. UW dr hab. Iwona Lindstedt: muzykolożka i dyrektorka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizuje się w muzyce XX i XXI wieku.

METODYK

Anna Równy: nauczyciel konsultant Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, edukatorka, trenerka, autorka materiałów dydaktycznych.

POMYSŁODAWCZYNI I KOORDYNATORKA PROJEKTU

Dr Marlena Wieczorek, managerka kultury, prezeska Fundacji MEAKULTURA i pomysłodawczyni jej projektów.

TRADYCJE MUZYCZNE

Opracowanie: Dr Ewelina Grygier, konsultacja metodyczna Anna Równy

Grupa wiekowa: Szkoła ponadpodstawowa

Przedmiot: Geografia

Czas trwania: 90 min

Cele lekcji: Uczeń:

- definiuje i analizuje pojęcie muzyki tradycyjnej;
- poznaje wybrane przykłady instrumentów tradycyjnych;
- poznaje konteksty zmian zachodzących w tradycji, związanych z historią i polityką;
- doskonali umiejętność pracy w grupie oraz kompetencje społeczne i emocjonalne;
- ćwiczy umiejętność wyszukiwania i selekcjonowania informacji.

Powiązanie z podstawą programową: Geografia. Wykorzystanie potencjału edukacyjnego geografii m.in. w zakresie walorów poznawczych oraz kształcących. Uwzględniono także podejście humanistyczne w geografii, podkreślające aspekty odkrywania i rozumienia przez człowieka środowiska jego życia.

Metody i formy pracy: Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- praca z nagraniami;
- praca w grupach;
- praca indywidualna;
- metoda problemowa;
- burza mózgów;
- tworzenie listy skojarzeń, mapy myśli.

Środki dydaktyczne: Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- tablica / tablica interaktywna / flip chart;
- komputer / tablet z dostępem do Internetu;
- lektura audytywna (analityczne słuchanie słowno-muzycznych wykonń piosenki literackiej);
- karty pracy.

PRZEBIEG LEKCJI

WPROWADZENIE:

Nauczyciel proponuje wysłuchanie utworu *Na Sobótce była* Kapeli ze Wsi Warszawa (<https://www.youtube.com/watch?v=nuPsWp2GliA>),

a następnie prosi uczniów o swobodne uwagi na temat wysłuchanych utworów. Zadaje pytania: czy instrumenty obecne w nagraniach są uczniom znane? Czy w utworze zostały użyte tylko instrumenty polskie czy także pochodzące z innych kultur? [Podpowiedź: w nagraniu słychać i widać m.in.: skrzypce, cymbały, kontrabas, bęben obręczowy, duży bęben. W nagraniu słychać także (lecz nie widać) indyjskie bębny tabla (akompaniują do hinduskiego śpiewu, i pojawiają się wraz z wystąpieniem śpiewaka na wizji, po pierwszej minucie nagrania)].

REALIZACJA TEMATU

1. Czym są tradycje muzyczne

Nauczyciel prosi uczniów, aby w ciągu dwóch-trzech minut wymienili wszystkie skojarzenia, jakie przychodzą im do głowy odnośnie do trzech słów: tradycja, muzyka i geografia. Czy łączą się one ze sobą, jeśli tak, to w jaki sposób?

Wymienione przez uczniów skojarzenia zapisuje się na tablicy lub flipcharcie (uczniowie mogą samodzielnie podchodzić do tablicy i zapisywać swoje skojarzenia) w formie listy skojarzeń.

Następnie nauczyciel podaje podstawowe fakty dotyczące muzyki tradycyjnej: muzyka tradycyjna jest to twórczość najczęściej **anonimowa**, nigdzie nie spisana (pierwotnie brak zapisów nutowych), przekazywana z pokolenia na pokolenie drogą transmisji bezpośredniej – z ojca na syna, matki na córkę, mistrza na ucznia. Przekaz tradycji muzycznych odbywa się wyłącznie drogą oralną w bezpośrednim kontakcie nadawcy i odbiorcy, co implikuje tzw. „sprzężenie zwrotne” – odbiorca również może stać się nadawcą (brak ścisłego podziału na wykonawców i słuchających, słuchający także mógł się włączyć – np. zaśpiewać przyśpiewkę i tym samym stać się wykonawcą).

Kolejną cechą folkloru jest **wariantywność**. Można ją rozumieć w dwojaki sposób: z uwagi na to, że teksty pieśni tradycyjnych i ich melodie pierwotnie nie były nigdzie spisane, należy przyjąć, że istnieją one przede wszystkim w momencie ich odtwarzania. Pamięć ludzka nie jest jednak tak dokładna jak zapis, nagranie, czy zdjęcie. Jeśli coś zostało zapisane, można to odtworzyć w taki sam sposób. Inaczej jest w przypadku nieutralnych tekstów folkloru. Ponieważ są one odtwarzane z pamięci, cechują

się znaczną zmiennością. Szkielet kompozycji bywa zachowany, jednak w detalach poszczególne wykonania różnią się od siebie. Nie ma tutaj pierwszych, najważniejszych wersji. Każdy z wariantów jest równoprawny.

Nauczyciel proponuje wyjście poza suche dane, dzieli uczniów na 3-, 4-osobowe grupy i każdej z nich rozdaje karty pracy [KARTA PRACY NR 1]. Zadaniem uczniów jest przeanalizowanie przedstawionych słów i ułożenie z nich minimum 3 zdań na temat tradycji muzycznej. Możliwe warianty to, np.:

- Tradycja (muzyczna) jest to twórczość anonimowa;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) przekazywana z pokolenia na pokolenie;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) przekazywana w bezpośrednim kontakcie;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) związana z kulturą;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) związana z językiem;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) związana z miejscem pochodzenia;
- Tradycja (muzyczna) jest (to twórczość) zmienna w zależności od miejsca pochodzenia.

Nauczyciel objaśnia, że tradycja to nie jest coś stałego, starego, niezmiennego. Aspekt czynnościowy tradycji (jej dziedziczenie) zawsze oznacza, że nowe pokolenie (pokolenie dziedziczące) pewne aspekty tradycji przejmuje, inne zmienia, jeszcze inne odrzuca. Każde pokolenie żyje w bardziej lub mniej zmienionych (w stosunku do przodków) warunkach, i niemożliwe jest, by dokładnie w 100% odtwarzać wszystkie zwyczaje tak, jak dawniej. Zwyczaje się zmieniają, ale nie zawsze je rejestrujemy, dlatego, że elementy tradycji, w tym muzyka, dawniej nie były zapisywane, a zmiany były najczęściej na tyle małe, że się łatwo adaptowały.

Tradycja nie jest stara czy nowa, nie można jej tak wartościować. Czasami pewne starsze elementy przetrwają, w innym przypadku zostaną zaadaptowane nowe, które szybko zostaną uznane za „swoje” i staną się tradycją w danym miejscu (np. gra na cymbałach na Rzeszowszczyźnie jest obecna od wieków, a na Warmii i Mazurach dopiero po 1945 roku, lecz obecnie w obydwu regionach na tym instrumencie gra się muzykę tradycyjną).

Tradycja jest też zmienna. Cechą charakterystyczną tradycji jest jej wariantywność. Tradycje muzyczne tworzą ludzie. Choć przez to, że dawniej były one przekazywane wyłącznie w bezpośrednim kontakcie (z matki na córkę, ojca na syna, mistrza na ucznia), i nie była nigdzie spisane (przekaz bezpośredni, ustny), to nie zawsze sama zmiana została zarejestrowana (nawet jeśli się dokonała).

2. Tradycje muzyczne a regiony geograficzne

Nauczyciel pyta uczniów czy znane jest im powiedzenie „co wieś, to inna pieśń”? Jak można je rozumieć? Burza mózgów: czy uczniowie potrafią wymienić konkretne tradycje muzyczne, zwyczaje, instrumenty związane z regionem (bądź konkretną wsią, miastem) naszego pochodzenia?

Muzyka tradycyjna dawniej związana była z konkretną grupą społeczną, konkretnym miejscem (wieś) i określonymi sytuacjami wykonywania i przekazywania go (np. obrzędy rodzinne i doroczne). W poszczególnych miejscach zarówno obrzędy doroczne, jak i tradycje muzyczne, mogą znacznie różnić się od siebie, przy czym występują elementy wspólne – zwłaszcza na pograniczych (granice państwowe nie mają decydującego znaczenia).

Nauczyciel wyświetla na ekranie polskie instrumenty muzyczne [KARTA PRACY NR 2], których nazwy związane są z poszczególnymi regionami, a następnie prosi uczniów o wskazanie na mapie tych konkretnych regionów.

Tradycje muzyczne, nawet jeśli występują w nich te same instrumenty, są różne, w zależności od miejsca swojego występowania i danej kultury. Nauczyciel podaje przykład małego flecika – flażoletu, który występuje w Polsce, Irlandii i Republice Południowej Afryki. W każdym z tych krajów jego użycie jest odmienne i związane – na Zielonej Wyspie (Irlandia) oraz w RPA – z miejscową tradycją muzyczną.

Nauczyciel proponuje krótką grę [QUIZ] i rozpoczyna serię pytań. Uczniowie pracują w tych samych 3-, 4-osobowych grupach, zapisując swoje odpowiedzi na kartkach. Przedstawiciel grupy podaje odpowiedzi.

Pytania do quizu:

1. W jakich regionach Polski występują dudy?

- a) Wielkopolska
- b) Pomorze
- c) Podhale
- d) Beskid Śląski i Żywiecki
- e) Warmia i Mazury

Odpowiedź: a) Wielkopolska, c) Podhale, d) Beskid Śląski i Żywiecki. Najwięcej rodzajów dud występuje w Wielkopolsce, są to m.in.: dudy wielkopolskie w dwóch odmianach (bukowsko-kościańskie i rawicko-gostyńskie), koziół biały (tzw. weselny), koziół czarny (ślubny), sierszeńki (inne nazwy: siesieńki, pancharzyna). Tylko w części tego regionu (Kaliskie, Szamotulskie) nie gra się na dudach. Zauważmy, że poszczególne instrumenty dudowe, w zależności od regionu mogą mieć różne nazwy lokalne, np. na Podhalu dudy określane bywają mianem *kozy*, a w Beskidzie mianem *gajdy*. Także nazwa koziół (biały/czarny) jest nazwą regionalną, związaną z zachodnią Wielkopolską.

2. W jakich krajach gra się na flażolecie?

- a) Czad
- b) Irlandia**
- c) Polska
- d) Republika Południowej Afryki**
- e) Szwecja

Odpowiedź: b) Irlandia, c) Polska, d) Republika Południowej Afryki.

3. Ojczyznę cymbałów jest:

- a) Francja
- b) Wielka Brytania
- c) Węgry
- d) Indie
- e) Persja**
- f) Japonia
- g) Polska

Odpowiedź: e) Persja.

4. Cymbały na Warmii i Mazurach obecne są:

- a) Od średniowiecza
- b) Od XIX wieku
- c) Od 1945 roku**
- d) Nie są w ogóle obecne

Odpowiedź: c) Cymbały obecne są na Warmii i Mazurach od ok. 1945 roku. Ich obecność na tych terenach związana jest ze zmianami granic po II wojnie światowej. Wielka polityka i ustalenia tzw. wielkiej trójki: Winstona Churchilla, Franklina Delano Roosevelta i Józefa Stalina podczas konferencji teherańskiej i jałtańskiej, które odbyły się po II wojnie światowej sprawiły, że w Europie mieliśmy do czynienia ze zmianami geopolitycznymi oraz migracjami (zarówno przymusowymi jak i dobrowolnymi). Polska odzyskała część ziem zachodnich, straciła z kolei swoje terytoria na Wschodzie – tzw. Kresy. To z tamtych terenów, zwłaszcza z okolic Wileńszczyzny po 1945 roku na Mazury przybyli repatrianci, a wśród nich byli także muzycy, którzy przywieźli ze sobą instrumenty – cymbały wileńskie.

5. Jaki kraj ma w swoim godle instrument muzyczny?

- a) Azerbejdżan
- b) Indonezja
- c) **Irlandia**
- d) Meksyk
- e) Rosja

Odpowiedź: c) W godle Irlandii znajduje się harfa o srebrnych strunach umieszczona w błękitnym polu. Jest to harfa Braina Boru, króla Irlandii (I/II w n.e.)

6. Jaki europejski kraj, znajdujący się w strefie euro ma na rewersie monety instrument muzyczny?

- a) Francja
- b) Włochy
- c) Finlandia
- d) Dania
- e) **Irlandia**

Odpowiedź: e) Irlandia. Zarówno na rewersie euro, jak i w godle Irlandii znajduje się harfa o srebrnych strunach umieszczona w błękitnym polu. Jest to harfa Braina Boru, króla Irlandii (I/II w n.e.).

7. Serbołużyczanie zamieszkujący Górne i Dolne Łużyce, grają na zbliżonym instrumencie dudowym (koźle białym), jak mieszkańcy Wielkopolski. Obywatelami jakiego kraju są Serbołużyczanie?

- a) Polski
- b) Niemiec**
- c) Czech
- d) Słowacji

Odpowiedź: **b)** Serbołużyczanie są obywatelami Niemiec. Dolne Łużyce wchodzi w skład kraju związkowego Brandenburgia i w bardzo niewielkim stopniu Saksonii. Z kolei Łużyce Dolne wchodzi w skład kraju związkowego Saksonia, i po części także Brandenburgia.

8. Jaki instrument w Polsce posiada „swój” region (stowarzyszenie gmin)?

- a) Skrzypce
- b) Koziół**
- c) Flażolet
- d) Bębenek
- e) Basy

Odpowiedź: **b)** Koziół. W 1995 roku w zachodniej Wielkopolsce powstało porozumienie gmin o nazwie „Region kozła”. Obecnie tworzą je następujące gminy: Babimost, Kargowa, Zbąszynek i Trzciel z województwa lubuskiego oraz Siedlec i Zbąszyń z województwa wielkopolskiego.

9. Jaki instrument jest popularny w Szkocji?

- a) Skrzypce
- b) Dudy**
- c) Kobza
- d) Koza

Odpowiedź: **b)** W Szkocji popularnym instrumentem tradycyjnym są dudy szkockie, występujące w dwóch odmianach: małe dudy szkockie i wielkie dudy szkockie. Odpowiedź **c)** jest odpowiedzią błędną. Kobza to nie dudy. Kobza to instrument strunowy.

Po rozwiązaniu quizu nauczyciel prosi przedstawiciela z grupy, która uzyskała najwięcej punktów o pokazanie:

- na mapie Polski regionów z odpowiedzi na pytania nr 1, 2, 4, 8;
- na mapie świata odpowiedzi na pytania 3, 5, 6, 7 oraz region z pytania nr 9.

PODSUMOWANIE

Nauczyciel podkreśla, jak silnie muzyka tradycyjna związana jest z konkretnym miejscem na ziemi, jego historią, kulturą, językiem, tradycją, ale także warunkami środowiska naturalnego. Instrumenty tradycyjne powstają bowiem z materiałów dostępnych na danym terenie. Nierzadko odniesienie do konkretnego miejsca czy regionu obecne jest nawet w samej nazwie instrumentu. Zauważa ogólnie, że znając instrumenty tradycyjne występujące w danym kręgu kulturowym, można łatwo określić miejsce pochodzenia danego utworu muzycznego.

Na zakończenie – w zależności od możliwości czasowych – wspólne wysłuchanie trzech wersji utworu *Skokiaan*: tradycyjnej (Spokes Mashiyane), jazzowej (Luis Armstrong) oraz z muzyki popularnej (Paul Anka). Utwór pochodzi z południa Afryki, w dużej mierze dzięki globalizacji i efektowi „globalnej wioski” stał się elementem kultury popularnej (jazz, muzyka popularna).

Uzupełnieniem scenariusza jest video wykład dr Eweliny Grygier „Szlaki tradycji muzycznych”.

QUIZ

1. W jakich regionach Polski występują dudy?

- a) Wielkopolska
- b) Pomorze
- c) Podhale
- d) Beskid Śląski i Żywiecki
- e) Warmia i Mazury

2. W jakich krajach gra się na flażolecie?

- a) Czad
- b) Irlandia
- c) Polska
- d) Republika Południowej Afryki
- e) Szwecja

3. Ojczyznę cymbałów jest:

- a) Francja
- b) Wielka Brytania
- c) Węgry
- d) Indie
- e) Persja
- f) Japonia
- g) Polska

4. Cymbały na Warmii i Mazurach obecne są:

- a) Od średniowiecza
- b) Od XIX wieku
- c) Od 1945 roku
- d) Nie są w ogóle obecne

5. Jaki kraj ma w swoim godle instrument muzyczny?

- a) Azerbejdżan
- b) Indonezja
- c) Irlandia
- d) Meksyk
- e) Rosja

6. Jaki europejski kraj, znajdujący się w strefie euro ma na rewersie monety instrument muzyczny?

- a) Francja
- b) Włochy
- c) Finlandia
- d) Dania
- e) Irlandia

7. Serbołużyczanie zamieszkujący Górne i Dolne Łużyce, grają na zbliżonym instrumencie dudowym (koźle białym), jak mieszkańcy Wielkopolski. Obywatelami jakiego kraju są Serbołużyczanie?

- a) Polski
- b) Niemiec
- c) Czech
- d) Słowacji

8. Jaki instrument w Polsce posiada „swój” region (stowarzyszenie gmin)?

- a) Skrzypce
- b) Koziół
- c) Flażolet
- d) Bębenek
- e) Basy

9. Jaki instrument jest popularny w Szkocji?

- a) Skrzypce
- b) Dudy
- c) Kobza
- d) Koza

TRADYCJE MUZYCZNE

KARTY PRACY

KARTA PRACY NR 1

Z podanych słów ułóż minimum 3 zdania na temat tradycji muzycznej:

Tradycja (muzyczna)	Stara	Jest	Przekazywana
Twórczość	Nowa	To	Odwieczna
Anonimowa	Niezmienna	Z	Pokolenia na pokolenie
	Językiem	W	bezpośrednim kontakcie
	Kulturą	Od	Miejscem pochodzenia
	Zmienna	Z	Miejsca pochodzenia
		W	Zależności

KARTA PRACY NR 2

Wskaż na mapie regiony, z których pochodzą wskazane instrumenty:

KOZIOŁ LUBUSKI

W okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władze szukały dowodów „polskości” dla częściowo poniemieckich ziem, tzw. ziem odzyskanych. Dlatego też instrument, który określano zwyczajowo jako kozioł biały bądź kozioł ślubny, zaczęto nazywać tzw. kozłem lubuskim, by wykazać, że w województwie lubuskim folklor polski był znany od dawna.

Wskaż Ziemię Lubuską i Zachodnią Wielkopolskę.

Rys.1.

Kozioł biały, fot. A Stanisz (CC):

https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Badacz_przymierzaj%C4%85cy_koz%C5%82a_-_Przyprostynia_-_001351c.jpg

Młody, uśmiechnięty mężczyzna w czarnej koszulce bez rękawów gra na dudach. Zbiornik powietrza pokryty jest białym futrem. Instrument przywiązany jest do przedramienia prawej ręki skórzanym paskiem ze sprzączką, palce obu dłoni ułożone są na otworach piszczałki, która zakończona jest u góry wyrzeźbioną, stylizowaną złotą główką diabełka z rogami.

BASY KALISKIE

Basy kaliskie to specyficzny rodzaj 3-strunowych basów, dłubanych (wykonywanych) z jednego kawałka drewna. Instrument ten popularny był we wsiach w Kaliskiem.

Wskaż na mapie Kalisz.

Rys. 2.

Basy kaliskie wykonane przez Mateusza Raszewskiego, fot. Autora (CC), https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Basy_przystajnia1.jpg

Drewniany instrument z surowego drewna, kształtem przypominający wiolonczelę, z dwiema strunami i dwoma dużymi, drewnianymi kołkami po obu stronach główki.

DUDY WIELKOPOLSKIE

Dudy wielkopolskie to instrument grający w duecie z tzw. skrzypcami podwiązanymi (brak instrumentu na zdjęciu). Dudy występują w dwóch regionalnych odmianach: bukowsko-kościańskiej oraz rawicko-gostyńskiej. W okolicach Rawicza na dudach grają Hazacy, jest to polska grupa etnograficzna.

Wskaż region bukowsko-kościański i rawicko-gostyński.

Rys. 3.

Dudy Wielkopolskie (CC),

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:DudyWielkopolskie.jpg>

Para muzyków w strojach ludowych - na pierwszym planie mężczyzna w kapeluszu, z tyłu kobieta w czepku na głowie i okularach - idą ulicą miasteczka, grając na dudach.

GAJDY ŚLĄSKIE

Gajdy śląskie to instrument pasterski oraz tradycyjny składnik kapel ludowych z Beskidu Śląskiego, gajdom najczęściej towarzyszą skrzypce. Instrument ten nadal pozostaje w użyciu.

Wskaż na mapie Beskid Śląski.

Rys. 4.

Gajdy śląskie (CC),

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:02015_1339_Beskidischer_Oberländer_\(1\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:02015_1339_Beskidischer_Oberländer_(1).JPG)

Na scenie przed mikrofonem stoi dwóch chłopców w beskidzkich strojach ludowych: chłopiec z lewej strony, w czarnym serdaku, gra na gajdach, chłopiec z prawej, w czerwonym serdaku, gra na skrzypcach.

TRADYCJE MUZYCZNE

Zadanie domowe

ZADANIE 1.

Poserfuj po Youtubie i znajdź utwór z wykorzystaniem instrumentów tradycyjnych wybranego miejsca na ziemi, np. miejsca swojego pochodzenia lub miejsca, gdzie chciałbyś/chciałabyś pojechać na wakacje. Prześlij ten utwór znajomemu/znajomej, tak, by po samym tylko opisie nie mógł zorientować się, skąd pochodzi dane nagranie, a następnie zapytaj, skąd może ono pochodzić?

ZADANIE 2.

Wybierz dowolny kraj bądź region na świecie. Niech Twój kolega lub koleżanka znajdą oraz prześlą Ci utwór z tego miejsca.

ZADANIE 3.

Wysłuchaj poniższych utworów. Zwróć uwagę na aspekty związane z lokalną tradycją muzyczną (np. instrumenty, krajobrazy, język). Wypisz elementy, które zwróciły Twoją uwagę. Na jakiej podstawie można określić, z jakiego kraju pochodzi dana muzyka?

1. Manau – *Panique Celtique*,
https://www.youtube.com/watch?v=kJ8moFmh_IM
2. Kwela Tebza – *Nkamohela*, Kwela Tebza,
<https://www.youtube.com/watch?v=x1IYBWLCPc4>
3. Cormac Breatnach, Marin Dunlea – *Foggy Dew*,
https://www.youtube.com/watch?v=-KjL4mondruk&list=PLglgRu3B5JX0iRHrfe-PruvFsQzgVpfV_g&index=4

ZADANIE 4. Wysłuchaj trzech wersji utworu *Skokiaan*. Zwróć uwagę na aranżację i rodzaj muzyki (jazz, muzyka popularna, muzyka tradycyjna). Spróbuj odpowiedzieć na pytanie: co może wpływać na międzynarodową popularność poszczególnych utworów bądź wykonawców? Czy są jakieś konkretne kraje, których muzyka jest popularna na całym świecie, jeśli tak, to jakie to kraje i z czego wynika powszechna znajomość tej muzyki? Dlaczego polscy wokaliści i wokalistki śpiewają nie tylko po polsku ale i po angielsku?

- Wersja 1: muzyka tradycyjna. Spokes Mashiyane, Wilard Cele – *Skokiaan*;
<https://www.youtube.com/watch?v=yw5hajiPi0w>
- Wersja 2: jazz. Luis Armstrong – *Skokiaan*;
<https://www.youtube.com/watch?v=kM67IUgsrc8>
- Wersja 3: muzyka popularna. Paul Anka – *Skokiaan*;
<https://www.youtube.com/watch?v=t9Hc5gVzzZA>

BIBLIOGRAFIA

1. Czech Adam, *Sprzedawcy Wiatru*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008.
2. Czekanowska Anna, *Kultury tradycyjne wobec współczesności. Muzyka, poezja, taniec*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2008.
3. Dahlig Piotr, *Cymbaliści w kulturze polskiej*, Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013.
4. Gacek Gabriela, *Znaczenie folkloru muzycznego w budowaniu współczesnej tożsamości regionalnej górali kliszczackich*, w: „Etnomuzykologia Polska” 2016 nr 1, s. 83–90, online:
<http://www.etno.imuz.uw.edu.pl/wp-content/uploads/7-Gabriela-Gacek.pdf>
5. Grygier Ewelina, *Cymbalistów było wielu*, blog „Tradycje muzyczne”, online:
<http://blog.tradycjemuzyczne.imit.org.pl/2018/06/14/cymbalistow-bylo-wielu/>
6. Grygier Ewelina, *Teraz polka!* blog „Tradycje muzyczne”, online:
<http://blog.tradycjemuzyczne.imit.org.pl/2019/09/29/teraz-polka/>
7. Grygier Ewelina, *Tutejsi i ich folklor*, blog „Tradycje muzyczne”, online:
<http://blog.tradycjemuzyczne.imit.org.pl/2019/08/09/tutejsi-i-ich-folklor/>
8. Hobsbawm Eric, *Wynajdywanie tradycji w: Tradycja wynaleziona*, red. Eric Hobsbawm, Terenc Ranger, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008, s. 9-25.
9. Iwaniuk Natalia, *Pieśń a tożsamość narodowa – rola folkloru pieśniowego w procesie kształtowania się tożsamości na wschodnim pograniczu Polski*, w: „Etnomuzykologia Polska” 2016 nr 1, s. 101–108, online:
<http://www.etno.imuz.uw.edu.pl/wp-content/uploads/9-Natalia-Iwaniuk.pdf>
10. Jasiewicz Zbigniew, *Tradycja w: Słownik etnologiczny, terminy ogólne* red. Zofia Staszczak, PWN, Warszawa-Poznań 1987.
11. Muszkalska Bożena, *Muzykologia wobec globalizacji w: Historia, kultura, globalizacja* vol. 1, red. Nobis Adam, Badyńska Piotr, Wydawnictwo GAJT, Wrocław 2008, s. 54-60.
12. Portal Polskie ludowe instrumenty, w ujęciu regionalnym oraz w podziale na kategorie (aerofony, chordofony, membranofony, idiofony);
<http://ludowe.instrumenty.edu.pl/pl/instrumenty/categories/page/4/category/322>
13. Skalska Karolina, *Polonijne dziedzictwo dźwiękowe – kolekcja nagrań dźwiękowych w Bibliotece Muzeum Polskiego w Ameryce*, w: „Polska muzyka tradycyjna – dziedzictwo fonograficzne. Stan aktualny, zachowanie, udostępnianie”, red. J. Jackowski, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie Liber Pro Arte, Warszawa 2017.

14. Smoluch Łukasz, *Zjawiska spod znaku world music a tożsamość diaspory*, w: „Etnomuzykologia Polska, 2018 nr 3, s. 30–42, online:
<http://www.etno.imuz.uw.edu.pl/wp-content/uploads/3-Smoluch.pdf>
15. Stęszewski Jan, *Folkloryzm wczoraj, dziś i jutro*, w: „Gadki z Chatki” 2001 nr 50, s.18-21.
16. Stęszewski Jan, *Muzyka ludowa*, w: *Etnografia Polski: przemiany kultury ludowej*, T. II, red. Maria Biernacka, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław 1981.
17. Szacki Jerzy, *Tradycja. Przegląd problematyki*, PWN, Warszawa 1971.
18. Żerańska-Kominek Stanisława, *Muzyka w kulturze, wprowadzenie do etnomuzykologii*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1995.

DYSKOGRAFIA

POLSKA MUZYKA TRADYCYJNA – NAGRANIA ARCHIWALNE:

1. *Polskie pieśni ludowe na Śląsku Opolskim... Pierwsze nagrania muzyki tradycyjnej na Podhalu / The Oldest Sound Documents of Polish Traditional Music*, Vol. 2, Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i Instytut Sztuki PAN, 2017; płyta dostępna online:

<https://etnofon.pl/plyta/polskie-piesni-ludowe-na-slasku-opolskim/>

2. *Rozpoczął tedy fonograf zbieranie melodii podhalańskich... Pierwsze nagrania muzyki tradycyjnej na Podhalu / The Oldest Sound Documents of Polish Traditional Music*, Vol. 1, Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i Instytut Sztuki PAN, 2015; płyta dostępna online:

<https://etnofon.pl/plyta/rozpoczal-tedy-fonograf-zbieranie-melodii-podhalanskich/>

KOZIOŁ BIAŁY

1. Provinz Posen – *Provinz Posen*, Wytwórnia Krajowa, 2019

FLAŻOLET/TIN WHISTLE/PENNY WHISTLE

1. Beltaine – *Triu*, Beltaine, 2010
2. Brian Finnigan – *Hunger Of The Skin*, Brian Finnegan, 2021
3. Cormac Breatnach – *Musical Journey*, Dioscaí Mandala, 1998
4. Cormac Breatnach – *Music for Whistle and Guitar*, 2001
5. Ewelina Grygier – *Danse de Lours w: Szplin*, CM Records.
6. Flook – *Flatfish*, Flatfish Records, 1999
7. Flook – *Rubai*, World Village, 2002
8. Flook – *Haven*, World Village, Flatfish Records, 2005
9. Flook – *Ancora*, Flatfish Records, 2019
10. Jack Lerole – *Big Voice Jack & Amabutho - Big Voice Jack & Amabutho (LP)*, RPM, 1977
11. Jack Lerole – *Colours And Moods*, CDRED, 1999
12. Jack Lerole – *South African Penny Whistle Classics*, CDEMIM, 1999
13. Joanie Madden – *Song Of The Irish Whistle*, Hearts Of Space Records, 1996
14. Joanie Madden – *Song Of The Irish Whistle 2*, Hearts Of Space Records, 1999
15. Johannes „Spokes” Mashiyane – *King Kwela*, Rave, 1958

16. Johannes „Spokes” Mashiyane – *Kwela Spokes!*, Rave, 1960
17. Johannes „Spokes” Mashiyane – *King Of The Penny Whistle*, Star Black, 1969
18. Luis Armstrong – *Satchmo and Satch*, Skokiaan, classic tracks remastered, Underground Inside Records, 2013
19. Michael McGoldrick – *Fused*, Vertical Records, 2000
20. Michael McGoldrick – *Wired*, Vertical Records, 2006
21. Michael McGoldrick – *Aurora*, Vertical Records, 2010
22. Michael McGoldrick – *Arc*, Vertical Records, 2018
23. Paul Anka – *Skokiaan*, w: *Wondrous Are The Ways Of Love*, 1963
24. Shanonn – *8th*, Shanonn, 2013
25. Shanonn – *Crowded Head*, Shanonn, 2016
26. Spokes Mashiyane, Willard Cele Tin Whistle – *Skokiaan*, w: *Jive and the Roots of Kwela*, TP4 Music, 2015
27. Swarzędzka Orkiestra Flażoletowa – *Independent Folk*, Swarzędzka Orkiestra Flażoletowa, 2013

PLAYLISTA UTWORÓW

Link:

<https://open.spotify.com/playlist/6CqBMxPUFYB4vzQF0mEXKy?si=f21e1c24fcef468c>

1. Spokes Mashiyane – *Kwela Spokes*
2. Big Voice Jack Lerole – *Colours & Moods*,
3. Big Voice Jack Lerole – *Kwela Hotspot*
4. Jack Lerole Junior – *Idlozi Lami*
5. *Provinz Posen – Polka*
6. *Provinz Posen – Tu*
7. Ewelina Grygier – *Danse de Lours*
8. Kwela Tebza – *Nkamohela*
9. Michael McGoldrick – *Trip to Nova Scotia*
10. Flook – *Glas*
11. Flook – *Larry*
12. Cormac Breatnach – *Sporting Paddy*
13. *Starodawno Starego Pawloka*